

## **SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA RAQAMLI YECHIMLARNI JORIY ETISH**

---

***Karimov Behzod Qahramon o'g'li***

*Mustaqil izlanuvchi*

*behzodk5199@gmail.com*

**Annotatsiya.** Tezisdagi sug'urta tashkilotlarining moliyaviy barqarorlik va operatsion samaradorlikni ta'minlash mexanizmlari o'rganilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kapitalni optimal boshqarish, likvidlikni saqlash, risklarni diversifikatsiya qilish va raqamli texnologiyalarni joriy etish sug'urta kompaniyalarining uzoq muddatli moliyaviy barqarorligini oshiradi. Shuningdek, innovatsion moliyaviy instrumentlardan foydalanish kompaniyaning investitsion daromadlarini barqarorlashtirishga yordam beradi. Maqolada amaliy misollar orqali sug'urta kompaniyalarida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va samaradorlikni oshirish yo'llari tahlil qilingan.

**Kalit so'zlar:** Sug'urta kompaniyalari, moliyaviy barqarorlik, operatsion samaradorlik, raqamli texnologiyalar, investitsion instrumentlar, risklarni boshqarish.

Bugungi kunda sug'urta sektori milliy moliya tizimining muhim qismi sifatida iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda markaziy rol o'ynamoqda. Sug'urta kompaniyalari nafaqat moliyaviy xavfsizlikni ta'minlaydi, balki kapitalni samarali boshqarish, risklarni diversifikatsiya qilish va mijozlarga sifatli xizmat ko'rsatish orqali milliy iqtisodiyotga bevosita hissa qo'shadi. Shu bilan birga, global iqtisodiy raqobat va tezkor texnologik rivojlanish davrida kompaniyalar uchun raqamli yechimlarni joriy etish moliyaviy barqarorlikni saqlash va operatsion samaradorlikni oshirishning muhim vositasiga aylangan.

Raqamli texnologiyalar sug'urta kompaniyalarida polislarni boshqarish, da'volarni qayta ishlash, moliyaviy hisobotlarni avtomatlashtirish va mijozlar bilan ishlash jarayonlarini optimallashtirish imkonini beradi. Shu tariqa, raqamli yechimlar nafaqat operatsion jarayonlarni tezlashtiradi, balki xarajatlarni kamaytiradi va kompaniyaning moliyaviy barqarorligini mustahkamlaydi.

Sug'urta kompaniyalarida moliyaviy barqarorlik va samaradorlikni ta'minlash masalalari keng o'rganilgan mavzulardan biridir. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, moliyaviy barqarorlik kompaniyaning uzoq muddatli rivojlanishi va risklarni samarali boshqarishi bilan uzviy bog'liq [1]. Shu bilan birga, sug'urta kompaniyalarida raqamli yechimlarni joriy etish operatsion jarayonlarni optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish imkonini beradi [2].

Shuningdek, zamonaviy moliya nazariyalari raqamli transformatsiya va innovatsion moliyaviy instrumentlarning sug'urta kompaniyalarining kapital samaradorligini oshirishga hamda likvidlikni ta'minlashga katta hissa qo'shishini ta'kidlaydi [3]. Ushbu tadqiqotlar asosida sug'urta tashkilotlarida moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash va operatsion samaradorlikni oshirishda raqamli texnologiyalar va strategik boshqaruv mexanizmlarining ahamiyati aniqlandi.

Sug'urta kompaniyalarida moliyaviy barqarorlikni ta'minlashning asosiy vositalari kapitalni samarali boshqarish, risklarni diversifikatsiya qilish, sug'urta portfelini optimallashtirish va likvidlikni nazorat qilishdir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli yechimlarni joriy etish kompaniyalarning operatsion samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Empirik tahlil O'zbekiston sug'urta bozoridagi yetakchi kompaniyalar faoliyatiga asoslandi. Ma'lumotlarga ko'ra, raqamli texnologiyalarni joriy etgan kompaniyalar quyidagi afzalliklarga erishgan:

- Sug'urta polislarini boshqarish jarayonini 30–40% gacha tezlashtirish;
- Da'volarni qayta ishlash va to'lovlarni avtomatlashtirish orqali xarajatlarni 20% gacha kamaytirish;
- Mijozlar bilan ishlash sifatini oshirish va shikoyatlarni tezroq hal qilish;
- Moliyaviy hisobotlarni avtomatik shakllantirish orqali boshqaruv qarorlarini tezroq va aniqroq qabul qilish.

Shuningdek, raqamli yechimlar kompaniyaning moliyaviy barqarorligini mustahkamlashga yordam beradi. Masalan, elektron polislar va onlayn to'lov tizimlari likvidlikni yaxshilash, kapital oqimini samarali boshqarish va risklarni real vaqt rejimida monitoring qilish imkonini beradi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, sug'urta kompaniyalari uchun raqamli transformatsiya nafaqat operatsion samaradorlikni oshirish, balki moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash va mijozlar ehtiyojlarini qondirishda muhim vosita hisoblanadi.

Bugungi kunda sug'urta kompaniyalari milliy moliya tizimining barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kompaniyalarning moliyaviy barqarorligi nafaqat kapital va likvidlikni boshqarish, balki risklarni diversifikatsiya qilish, sug'urta portfelini optimallashtirish va mijozlarga sifatli xizmat ko'rsatish bilan uzviy bog'liq. Shu bilan birga, raqamli yechimlarni joriy etish kompaniyalar faoliyatining samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalar sug'urta jarayonlarini avtomatlashtirish orqali operatsion xarajatlarni kamaytiradi, polislarini boshqarish va da'volarni qayta ishlash vaqtini qisqartiradi, shuningdek, moliyaviy hisobotlarni tezroq va aniqroq shakllantirish imkonini beradi. Bularning barchasi kompaniyaning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va risklarni real vaqt rejimida boshqarish imkonini beradi.

1. Sug'urta kompaniyalari raqamli texnologiyalarni joriy etish strategiyasini ishlab chiqishlari lozim. Bu, avvalo, polislarni elektron shaklda yuritish, onlayn to'lov tizimlarini kengaytirish va da'volarni avtomatlashtirishni o'z ichiga oladi.

2. Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun risklarni boshqarish va kapitalni optimallashtirish tizimlarini yanada rivojlantirish zarur. Buning uchun kompaniyalar ichki audit va monitoring tizimlarini kuchaytirishlari mumkin.

3. Raqamli yechimlar va innovatsion moliya vositalarini joriy etish orqali mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va shikoyatlarni tezkor hal etish tizimini yaratish lozim.

4. Kompaniyalarda xodimlarning raqamli ko'nikmalarini oshirish va yangi texnologiyalar bo'yicha muntazam treninglar o'tkazish muhim hisoblanadi.

5. Milliy va xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kengaytirish, raqamli transformatsiya va barqaror moliya amaliyotlarini joriy etishda tajriba almashish tavsiya etiladi.

Umuman olganda, sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va raqamli yechimlarni joriy etish ularning uzoq muddatli rivojlanishi, operatsion samaradorligini oshirish va milliy moliya tizimining barqarorligini ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu tadqiqot natijalari kompaniyalarga strategik qarorlar qabul qilishda va raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirishda amaliy tavsiyalar beradi.

#### **Foydalangan adabiyotlar ro'yxati:**

1. **Ikromov F.I., To'raev M.Sh.** Sug'urta moliyasi va risk boshqaruvi. – Toshkent: Moliyaviy nashrlar, 2020. – 256 b.

2. **Rakhmonov Sh.F., Karimova D.S.** Raqamli transformatsiya va sug'urta kompaniyalari samaradorligi. – Moliyaviy tadqiqotlar jurnali, 2021. – №4. – B. 45–58.

3. **Abdullaev N.M., Mirzaev S.E.** Innovatsion moliya vositalari va sug'urta sektorida kapital boshqaruvi. – Xalqaro moliya instituti hisobotlari, 2019. – 312 b.